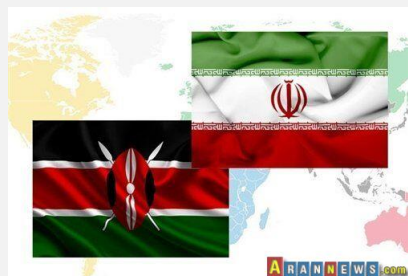

ظرفیت‌های همکاری و چشم‌انداز روشن مناسبات تهران-نایروبی

اگرچه تهران و نایروبی طی چهار دهه اخیر روابط حسنه‌ای را تجربه کرده و اشتراکات زیادی داشته‌اند اما سطح معاملات تجاری و اقتصادی آنها پایین‌تر از حدانتظار است و در رده بالای ۴۰ درصد در جدول مقاصد وارداتی و صادراتی قرار دارند که انتظار می‌رود با سفر رئیس‌جمهوری به کنیا سطح روابط اقتصادی دوجانبه ارتقا یابد.

آران نیوز: ایرنا- پس از سفر آمریکا لاتینی آیت الله «سیدابراهیم رئیسی» و هیات همراه وی که به سه کشور ونزوئلا، نیکاراگوئه و کوبا صورت گرفت، اینک قاره سیاه از سوی دولت سیزدهم هدف گذاری شده است. بنابراین در روزهای آتی کنیا (شرق آفریقا)، اوگاندا (شرق آفریقا) و زیمبابوه (جنوب آفریقا) میزبان رئیس‌جمهوری کشورمان خواهند بود.

بنابراین منطقی به نظر می‌رسد که در ادامه رویکرد دولت مبنی بر توازن بخشی به مناسبات خارجی، قاره ای که دارای ۳۰ درصد از ذخایر معدنی و ۴۰ درصد طلای جهان، ۹۰ درصد از کروم و پلاتین، بزرگترین ذخایر کبالت، الماس، پلاتین و اورانیوم در کره خاکی، ۶۵ درصد از زمین های قابل کشت جهان، ۱۰ درصد از منابع آب شیرین تجدیدپذیر داخلی سیاره، ۸ درصد از گاز طبیعی و ۱۲ درصد از ذخایر نفت دنیا را در اختیار دارد، برای همکاری هدف <math>12m</math> گذار، شده باشد.

نخستین مقصد سفر رئیس‌جمهوری، کنیا است؛ کشوری با ۵۳ میلیون جمعیت که بزرگترین منابع درآمدی آن، به ترتیب کشاورزی و گردشگری است.

نایروبی به رغم اینکه تا سال ۱۹۶۳ تحت استعمار انگلیس به سر می‌برد اما پس از استقلال به ویژه طی سال های اخیر در عمل نشان داده که تلاش دارد مرکز اقتصادی شرق آفریقا باشد؛ نگرشی که می‌تواند در توسعه روابط کشورمان با آنها کمک کند.

صادرات و واردات کنیا با درسب، شرکاء، تحار،

در پاسخ به این پرسش که «چه کشورهایی با کنیا روابط اقتصادی قوی دارند؟» به بررسی مهمترین بازیگرانی خواهیم پرداخت که در زمره برترین کشورهای صادرکننده و واردکننده کالا با این کشور قرار دارند.

آمارهای انتشاریافته در سال ۲۰۲۱ نشان می‌داد که اوگاندا با ۸۳۲ میلیون دلار، هند با ۵۶۲.۴ میلیون دلار، آمریکا با ۵۴۳.۳ میلیون دلار، پاکستان با ۴۸۵ میلیون دلار، انگلستان با ۴۵۰.۶ میلیون دلار، تانزانیا با ۴۱۰ میلیون دلار، امارات متحده عربی با ۳۱۵ میلیون دلار، رواندا با ۲۷۸ میلیون دلار، کنگو با ۲۲۳ میلیون دلار و چین با ۲۰۰ میلیون دلار ۱۰ کشور اول خرید کالا از کنیا بودند.

درباره کالاهای صادراتی از کنیا لازم به ذکر است که قهوه، نباتات، سبزیجات و صیفی جات، میوه و خشکبار، سوخت، سنگ معدن، زغال سنگ، پوشاک، روغن خوراکی، آهن و فولاد، مصالح ساختمانی، پلاستیک، ماشین الات مکانیکی، دارو، مواد شوینده، مواد غذایی، تنباکو، مواد شیمیایی، تجهیزات الکترونیک و گوشت ۲۰ کالای اول صادراتی کنیا بودند.

در مقابل، چین با چهار میلیارد و ۲۶ میلیون دلار، هند با دو میلیارد و ۱۰۷ میلیون دلار، امارات متحده عربی با یک میلیارد و ۶۲۸ میلیون دلار، عربستان سعودی با یک میلیارد و ۴۶ میلیون دلار، ژاپن با ۸۹۲ میلیون دلار، مالزی با ۸۵۵ میلیون دلار، آمریکا با ۸۰۲ میلیون دلار، کره با ۴۹۵ میلیون دلار، تانزانیا با ۴۹۰ میلیون دلار و مصر با ۴۴۶ میلیون دلار، به ترتیب ۱۰ کشور فروشنده کالا به کنیا در سال ۲۰۲۱ بودند.

درباره کالاهای وارداتی به کنیا لازم به یادآوری است که سوخت، ماشین آلات، وسایل نقلیه جاده ای، آهن و فولاد، ماشین الات الکتریکی، روغن حیوانی و خوراکی، غلات، پلاستیک، دارو، مصنوعات آهنی، کاغذ و مقوا، محصولات شیمیایی، کودها، کشتی و قایق، پوشاک و پارچه، تجهیزات عکسبرداری پزشکی، قند و شکر و شیرینی، لاستیک، مواد شیمیایی و مبلمان، ۲۰ قلم کالای عمده وارداتی کنیا در آن سال بود.

از نگاه ناظران، این کشور برای سرمایه گذاران خارجی نیز جذابیت دارد زیرا برخلاف کشورهای همچون سودان که از تنش های داخلی رنج می‌برند، ثبات سیاسی از مولفه های نظام سیاسی کنیا است. بنابراین در قاره آفریقا که کودتا، انقلاب، شورش و درگیری های قبیله ای و به طور عمومی هرج و مرج همواره دولت ها را آزار می‌دهد و پیدا کردن نظام های سیاسی با ثبات دشوار است، ثبات سیاسی نایروبی چشمگیر بوده و برای سرمایه گذاران نوعی جاذبه محسوب می‌شود.

ظرفیت ها و چشم انداز مناسبات تهران-نایروبی

آغاز روابط ایران و کنیا به سال ۱۹۷۱ برمی گردد. پس از خصومت و درگیری میان اتیوپی و سومالی و اتهام علیه حکومت پهلوی مبنی بر حمایت از سومالی، ارتباط با کنیا در سال ۱۹۷۷ قطع شد. از سرگیری دوباره مناسبات تهران با نایروبی پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در سال ۱۹۸۲ رقم خورد. کنیا از آن زمان همواره روابط خوب با ایران داشته است.

ایران و کنیا از کشورهای حاشیه اقیانوس هند به شمار می روند و دارای اشتراکات فراوانی هستند و مزیت های بسیاری در خصوص تجارت با هم دارند. ولی متأسفانه ایران در جدول واردات کالا به کنیا در رتبه ۴۹ و در جدول مقاصد صادراتی این کشور در رتبه ۴۵ قرار دارد که با فعال سازی همه ظرفیت های تجاری در بخش خصوصی، تشکل ها و دیپلماسی اقتصادی می توان در بین ۱۰ کشور اول، شرکاء، تجار، در حوزه واردات و صادرات این کشور قرار گرفت.

آمارها نشان می دهند که در ۸ ماهه سال ۱۴۰۱ حدود ۹۹ درصد واردات ۱۲.۶ میلیون دلاری ایران از کنیا را چای سیاه و ۷۸ درصد صادرات ۳۸.۳ میلیون دلاری ایران به این کشور را قیر به خود اختصاص داده است.

قهوه یکی از کلیدی ترین تولیدات کشاورزی در کنیا محسوب می شود و کشورها برای خرید فله ای آن همواره اشتیاق نشان می دهند. مهمترین اقلام صادراتی کنیا به ایران شامل مواد خام معدنی، چای و قهوه و مهمترین اقلام وارداتی آن، نرگ، قند، مواد غذایی و مواد شیمیایی است.

به تازگی «روح الله لطیفی» قائم مقام باشگاه تجار ایران و آفریقا در خصوص ۵ مقصد اول کالاهای صادراتی در بهار گفته است: غنا با خرید ۵۶ میلیون و ۳۲۳ هزار دلار و با رشد ۸۷ درصدی، آفریقای جنوبی با ۲۷ میلیون و ۳۳۴ هزار دلار و کاهش ۸۰ درصدی، تانزانیا با ۸ میلیون و ۶۴۹ هزار دلار و کاهش ۴۴ درصدی، سومالی با ۸ میلیون و ۲۵۵ هزار دلار و کاهش ۲۷ درصدی و کنیا با ۷ میلیون و ۶۳۴ هزار دلار و کاهش ۴۸ درصدی، پنج مقصد اول صادرات غیرنفتی ایران به آفریقا در بهار امسال بودند.

بنابراین کنیا را می توان پنجمین مقصد صادرات غیرنفتی ایران به آفریقا دانست؛ شرکایی که در این مدت، همکاری، مبارزات، آنها رنگ باخته است.

در سه ماه اول سال جاری در قیاس با مدت مشابه سال گذشته، صادرات ایران به کنیا ۴۸ درصد (۷ میلیون و ۶۳۴ هزار دلار) کاهش یافت. واردات کنیا به ایران در مدت ذکر شده، یک میلیون و ۶۶۱ هزار دلار بود که در قیاس با مدت مشابه سال ۱۴۰۱ کاهش ۷۹ درصدی داشته است.

قائم مقام باشگاه تجار ایران و آفریقا درباره اینکه چرا صادرات ایران به کشورهای آفریقایی کاهشی بوده است، گفت: صادرات ایران به کشورهای آفریقایی مستمر نیست و از همین رو هزینه حمل و نقل برای تجار گران تمام می شود. زمانی که صادرات به یک کشور مداوم باشد همانند عراق، حمل و نقل آن راحت تر و ارزان تر (صادرات یک روز به کشور عراق به اندازه دو ماه قاره آفریقا) است. بدین جهت وقتی سفارش کالا به کشورهای آفریقایی وجود داشته باشد، به یکباره شاهد جهش صادرات خواهیم بود.

او با بیان اینکه در سه ماهه اول سال جاری سه کشتی به قاره آفریقا سفر داشته است، افزود: حمل و نقل با آفریقا سخت است ولی بن بست نیست. هزینه حمل و نقل به قاره آفریقا گران است، لذا زمانی صادرات به کشورهای این قاره سود اقتصادی دارد که کالا با ارزش افزوده بالا، صادر شود. در مورد کالاهای پر حجم و کم ارزش، صادرات توجیه اقتصادی نخواهد داشت. از همین رو ضرورت دارد به سمتی برویم که کالاها با حجم و ارزش منطقی، صادر شود و از خام فروشی فاصله بگیریم.